

Páll H. Zóphóníasson

Tale i anledning af 100-års jubilæet for Nic Nellemanns Have i Sæby *Holdt på vegne af familien Nellemann*

Kære alle sammen,

Det er en stor glæde og ære for mig at stå her i dag og sige et par ord på vegne af familien Nellemann.

Først og fremmest vil jeg gerne fremhæve, hvor flot haven står i dag. Det er ikke kun en fornøjelse at se, men også resultatet af et imponerende og vedholdende arbejde, som **Nellemanns Haves Venner** har stået for gennem de sidste snes år. Først med genetablering og siden med vedligeholdelse. Det er en bedrift, der fortjener vores dybeste tak.

Vi er samlet her i dag for at markere, at det er 100 år siden, min morfar **Nic Nellemann** i 1925 købte et stykke jord af godsejer **Julius Arenfeldt** fra Sæbygaard. Dengang var det en gammel grusgrav, men Nic så potentialet og begyndte arbejdet med at anlægge det, der i dag er kendt som **Nellemanns Have**

Ved indgang til året 1925 havde Nic og hans hustru **Grethe** allerede en stor børneflokk: **Rut 9 (f. 1915), Ib 8 (f. 1916), Alf 7 (f. 1918), Bo 5 (f. 1919), Lis 2 (f. 1921), Bent 1 (f. 1923) og Per nyfødt (f. 1924)**. Men året 1925 blev præget af stor sorg, da **Bo og Bent begge døde i februar samme år**. Det satte dybe spor i familien, og netop derfor blev haven måske endnu vigtigere – et sted at finde fred, fordybelse og noget andet at tænke på.

I **1927** blev **Gorm** så født som den yngste i søskendeflokken, som da var på 6.

Allerede fra starten var det meningen, at børnene skulle tage del i arbejdet i haven. De ældste hjalp til, og efterhånden som de yngre blev store nok, kom de også i sving.

Der var som regel en **ung pige i huset**, som hjalp **Grethe** med de huslige opgaver og med de mindste børn.

Ligeledes blev der også ansat **havemænd** til det daglige arbejde i haven. I **1940**, hvor mine forældre var på bryllupsrejse i haven, var det **Marinus Jensen (Bette Marinus)**, der passede arbejdet.

Senere kom Christian **Madsen**, Niels **Knudsen** og til sidst Aage **Olsen** – alle sammen mennesker, vi børnebørn lærte at kende og husker den dag i dag.

Fra begyndelsen tilbragte familien det meste af sommeren i haven. Min mormor Grethe boede her med børnene i lange perioder, og senere også med børnebørnene, når de kom på ferie. Min egen første gang i haven var som par måneder gammel, da jeg kom hertil fra København sommeren 1942.

Jeg tilbragte næsten alle mine somre her indtil familien flyttede til Island i **1945**. Jeg kom hertil igen på ferie i **1949** med min mor og to brødre (Nikki og Bjarki) og igen **1957**, hvor jeg arbejdede i haven i et par måneder.

Fra **1962** og ti år frem boede jeg i Aalborg, hvor jeg studerede og arbejdede, og i den tid kom jeg ofte til haven og hjalp til.

I de første år holdt familien til i **det røde hus**, kaldt Skovled, som blev bygget tidligt i forløbet. Dengang var der garage og redskabsrum i husets nordlige ende, så pladsen var trang. Senere blev stuen

indrettet i nordenden, og **vinduesbue, karnappen**, blev bygget til. Der blev også opført **to mindre huse af mursten**, det ene til køkken og det andet til toilet, men disse blev fjernet omkring **1962**, da det røde hus blev renoveret og fik indrettet **køkken og toilet**.

I **1940** blev **det nye hus** taget i brug, og Nic og Grethe flyttede ind. Det røde hus blev herefter brugt af børnene og deres familier, når de kom på besøg. Senere blev det nye hus udvidet – køkkenet mod nord og stuen mod syd – så der blev bedre plads til familiens samvær.

Mange **familiebegivenheder** blev fejret i haven: fødselsdage, børnedåb, bryllupper og både **sølv- og guldbryllup** for Nic og Grethe blev holdt her med store fester. Vi børnebørn, som kom hertil med vores forældre, blev sat i arbejde og lærte undervejs, hvordan man bærer sig ad i en have.

Dengang lå haven uden for Sæby, og vi havde ikke meget kontakt til jævnaldrende – bortset fra børnene på **Nejsiglund**, som vi blev venner med.

Haven dannede også rammen om **ingeniørfirmaet Nellemanns** virke. Her blev kommunalbestyrelser og andre forretningsforbindelser inviteret på besøg, og det var Grethe, der stod for herlighederne.

I begyndelsen af 1960'erne blev haven omdannet til et **interessentskab** mellem **Nic og Ib Nellemann**, far og søn. Efter stiftelsen blev der bygget en **tilbygning** til det nye hus, og **Skovled**, det gamle hus, blev restaureret.

I **1974** blev haven overdraget til **Nic. Nellemanns Fond med tilknytning til firmaet Nellemann**. Planen var, at en del af overskuddet fra firmaet skulle finansiere havens drift. Men som jeg har fået fortalt, viste den økonomiske model sig ikke at kunne holde. Skattevæsenet havde sine forbehold, og revisorerne kunne ikke finde svar, så den model måtte opgives.

I dag ejes haven stadig af fonden, og den **fortsætter med at leve** takket være en lang række ildsjæle. Det er **Nellemanns Haves Venner**, som har stået for både genetablering og vedligeholdelse, og som gennem deres utrættelige arbejde har gjort haven til det åndehul, den er i dag.

På familiens vegne: **Af hjertet tak.**

Jeg vil også gerne takke **Frederikshavn Kommune** og tidligere **Sæby Kommune** for deres støtte gennem årene. Ligeledes skal der lyde en stor tak til de mange **sponsorer**, som har bidraget til opbygning af nye faciliteter og vedligeholdelse af haven.

Til sidst en varm tak til **Nic. Nellemanns Fonds bestyrelse** for at have inviteret os til at fejre dette jubilæum.

Familien Nellemann har i dag ikke nogen formel rolle i haven, men vi er dybt taknemmelige og glade for, at haven stadig eksisterer og trives. Det er en stor gave.

Tak.